

46 w 2019 (183)

„Ja stąd widzę najlepiej”, czyli o pożytkach z czytania książek

Data publikacji: 21.05.2019 / Autor: Jarek Błoniarz

Jest taka stara reklama Harcerskiego Biura Wydawniczego, gdzie instruktor stojący na stercie książek wypowiada tytułowe hasło. Jak się zastanowić, to w sumie bardzo dobra i nadal aktualna metafora. Kto wie, czy nie bardziej niż w czasach gdy powstawała, bo wtedy książka i czasopismo były głównymi nośnikami wiedzy. Dziś jest ich dużo więcej, niektóre kuszą krótką ścieżką do celu jakim jest zdobycie wiedzy, ale książka pozostaje jednak unikalna, bo pozwala zgłębiać i poszerzać wiedzę w tempie dostosowanym do własnych potrzeb, zapewnia natychmiastowy, bezpośredni, nie wymagający zasilania dostęp do wiedzy, korzystanie z niej nie wymaga instalacji, ma intuicyjny interfejs, zawartość ładuje się natychmiastowo, bez żadnych opóźnień – słowem zabójczo skuteczna technologia.

Tyle żarcik z wykorzystaniem argumentów ze starej reklamy katalogu pewnej szwedzkiej firmy meblarskiej (dla dociekliwych do znalezienia w sieci) ale na serio to jestem przekonany, że czytanie sprawia, że stajemy się lepszymi instruktorami. Wiedza jaką pozyskujemy poprzez własne doświadczenie bycia harcerzem i instruktorem jest bezcenna, ale aby naprawdę nam posłużyła i pozwoliła piąć się w górę wymaga nieustannej systematyzacji i refleksji. Do tego trzeba po prostu czytać. Dlatego wymóg lektur jest częścią każdej próby instruktorskiej.

Niedawno Komisja Harcmistrzowska OHy ZHR przygotowała wskazówki dla kandydatów na stopień oraz uaktualniła i usystematyzowała listę lektur. Miałem przyjemność prowadzić pracę nad tymi dokumentami i chciałem namówić czytelników Azymutu do zapoznania się z nimi, bo były one pisane nie tylko z myślą o kandydatach na harcmistrzów, ale mogą się przydać wszystkim zdobywającym lub planującym zdobywać stopnie instruktorskie. Czytajcie więc i wspinajcie się po przeczytanych lekturach wyżej, by coraz lepiej widzieć.

Drogi Druhu,

Częścią wymogów próby harcmistrzowskiej jest wybór i lektura książek, które pomogą Ci w zdobyciu stopnia. Książka nadal pozostaje unikalnym narzędziem pozyskiwania wiedzy i nam, Komisji Harcmistrzowskiej OHy ZHR, bardzo zależy, by instruktorzy w stopniu harcmistrza znali kanon literatury harcerskiej i około harcerskiej oraz potrafili się w nim poruszać. Ważne by przede wszystkim umieli wykorzystywać wiedzę pozyskiwaną w ten sposób do codziennej pracy

wychowawczej i własnego rozwoju. Harcmistrz to ktoś, kto ma nawyk czytania.

Poprzez opublikowanie listy sugerowanych lektur chcielibyśmy pomóc kandydatom w ich wyborach czytelniczych i planowaniu pracy nad sobą, jednak przed wybraniem swoich lektur prosimy o zapoznanie się z poniższymi uwagami.

- Do swojej próby wybierz lektury, które są adekwatne do Twoich zadań, pełnionych funkcji. Skonsultuj się z opiekunem, poszukaj rady odnośnie tego, co czytać u ludzi, którym ufasz i którzy się na tym znają. Lista lektur ma charakter propozycji i możesz z różnych powodów wybrać inne pozycje (jednym z takich powodów może być znajomość wszystkich pozycji już w momencie rozpoczęcia próby☺). Jednak potraktuj ją uważnie. Listę przygotowało grono doświadczonych instruktorów, którzy uznali, że te lektury są wartościowe, zatem na pewno warto się jej przyjrzeć.

- Lektury, które planujesz wskazać komisji w programie próby harcmistrzowskiej mają na celu pomóc Ci stać się harcmistrzem. Czyli osobą, która jest „mistrzem w harcerstwie”. Większość książek, które wybierzesz (najlepiej 3-4) powinny zatem dotyczyć ściśle tej tematyki (na naszej liście są to pozycje podane w pierwszej kolejności). Rozwijaj i pogłębiaj swoją wiedzę przede wszystkim o harcerstwie. Możesz i powinieneś oczywiście wybrać także lektury z innych dziedzin, tzn. wiary, wiedzy ogólnej o wychowaniu, rozwoju osobistym, zarządzaniu, ale pamiętaj, że one mają charakter uzupełniający i powinny być umieszczane w Twojej próbie w kontekście twojej pracy wychowawczej. Bardzo obszerny zestaw takich propozycji znajdziesz także na naszej liście, jednak ma ona charakter niewyłączny. Jeśli uznasz i będziesz umiał uzasadnić i przekonać Komisję, że w ramach próby musisz przeczytać Czarodziejską górę i Marka Pięgusa możesz to oczywiście zrobić, ale znów – tylko jeśli wierzysz, że taka lektura rozwinie Ciebie jako instruktora a nie dlatego że akurat masz ochotę przeczytać te pozycje.

- Harcerstwo w swojej stuletniej historii ma naprawdę pokaźny i stale rosnący dorobek publikacji opisujących naszą metodę, historię, ludzi, idee, metody wychowawcze. Mamy własną terminologię, zasady postępowania, opisaliśmy wybitnych ludzi, dylematy ideowe ruchu, pomysły wychowawcze itp. Naprawdę jest z czego czerpać. Dotyczy to książek powstałych kilkadziesiąt lat temu, gdzie być może trzeba czasami przełamać lekką archaiczność języka Sedlaczka czy Kamińskiego i wgryźć się w treść, ale warto to zrobić, bo ich myśli są dla harcerstwa wciąż aktualne i ważne. Ale mamy też ciągle rosnącą listę nowych pozycji, opisujących nasze metody, historie i idee na nowo. Aktywnie szukaj, tego co Cię interesuje.

- Harcmistrz to osoba, która powinna być w stanie opisać dyskusje i dylematy ideowe z wszystkich okresów naszego ruchu i znać dogłębnie historię harcerstwa. Powinien np. wiedzieć jak wyglądały dyskusje ideowe na temat kształtu Prawa

Harcerskiego w ostatnich 100 latach, dlaczego pierwszym naczelnikiem Szarych Szeregów został instruktor z Chorągwi Wielkopolskiej a nie z Warszawy, umieć porównać dorobek St. Sedlaczka i Michała Grażyńskiego, rozumieć jaka była rola kursów Wigierskich, wiedzieć, czym różniły się Hufce Polskie od Związku Koniczyn, czym było ZHP na Wschodzie, kim byli Zdzisław Peszkowski, Zofia Zakrzewska czy Stanisław Czopowicz oraz last but not least potrafić wytłumaczyć swoim harcerzom skąd się wziął ZHR i co oznacza skrót „ZHP r.z. 1918”. To oczywiście tylko kilka przykładów, generalnie chodzi o to naszą historię rozumieć i z niej czerpać. Ta wiedza jest w lekturach, które powinieneś czytać w trakcie próby.

22
WIADOMOŚCI URZĘDOWE
Nr. 5

„...widzę stąd najlepiej, bo pamiętam, że podstawą powodzenia pracy jest d o b r a k s i ą ż k a”.

HARCERSKIE BIURO WYDAWNICZE poleca na obóz następujące wydawnictwa, które sprzedaje Główna Składnica Harcerska w Warszawie (ul. Traugutta 2).

<i>Dr. J. Dudziński: Harcerz niesie pomoc bliźnim (podręcznik ratowniczy)</i>	1.20	
<i>J. Sosnowski: Wytyczne programowe pracy zastępów chłopców starszych</i>	1.40	
<i>Próby harcerskie</i>	.70	
<i>Regulamin wychowania fizycznego</i>	.50	
<i>A. Pawełek: Młoda drużyna (wyd. IV)</i>	2.50	
<i>A. Kamiński: Książka wozna zuchów</i>	6.—	
<i>J. Tworowska: Równajny krok</i>	2.—	
<i>Baden Powell Robert: Tropienie</i>	.45	
<i>Baden Powell H. Groszowski: Wycieczki krajoznawcze</i>	7.—	
<i>Baden Powell: Wskazówki dla skautmistrzów</i>	4.—	
<i>Dr. Grażyński M.: Gawędy i Przemówienia Harcerskie</i>	2.—	
<i>Lighton R.: Kidi i dzieci obozu</i>	3.50	
<i>Żosi Sz.: Pod płóciennym dachem—śpiewnik obozowy</i>	.80	
<i>Sedlaczek St.: System zastępowy (Philips)</i>	1.20	
<i>ŚWIŁCZYŃSKI W. J.: Sygnalizacja</i>	.70	
<i>Świątowski H.: Pieśni harcerskie</i>	.50	
<i>Trybicki Z.: Mały podręcznik obozowania</i>	1.50	
<i>Wyrobek Z.: Harcerz w polu</i>	3.50	

Zapamiętajcie ten znak

gdyż gwarantuje on wysoką wartość książek, ukazujących się

nakładem Harcerskiego Biura Wydawniczego (H. B. W.)

GŁÓWNA SKŁADNICA HARCERSKA
 Warszawa, ul. Traugutta 2, tel. 245-54. Konto P.K.O. 536.

poleca na sezon letni: ściśle przepisowe **MUNDURY HARCERSKIE** pierwszorzędnej jakości po cenie **8, 9 i 10 zł.**
PASY Z KLAMRĄ HARCERSKĄ (zatw. przez Komisję Munduru i Oznak GKH) w cenie **6 zł.** oraz **NAMIOTY** i f. p. **EKWIPUNEK OBOZOWY.**
 Zlecenia z prowincji załatwiamy odwrotną pocztą.

Wydawca: „Wiadomości Urzędowych”; Naczelnictwo Z. H. P. w osobie STANISŁAWA SEDLACZKA
 Redaktor: STANISŁAW SEDLACZEK.

Archiwum Marka Wojdana

• Możesz także sięgać do coraz szerzej dostępnych zasobów bibliotek cyfrowych, różnych portali tematycznych, gdzie oprócz książek znaleźć można także czasopisma, dokumenty źródłowe i inne archiwalia. Jeśli uznasz, że np. w ramach próby chciałbyś przegryźć się przez teksty z Harcmistrza z lat 30tych lub przeanalizować jak kwestię przestrzegania 10 punktu prawa harcerskiego opisywały czasopisma KIHAMu czy Ruchu Harcerskiego – zaproponuj taki punkt w swojej

próbie.

- Pamiętaj także, że harcmistrz to lider. Robert Baden Powell mówił: Starajcie się zostawić ten świat choć trochę lepszym niż go zastaliście. Lektura powinna być inspiracją do szukania obszarów, w których harcmistrz może wypełnić to wezwanie. Mając doskonałą metodę wychowawczą musimy pamiętać by szeroko otwartymi oczami szukać pól służby i przygotowywać do niej naszych harcerzy. W szybko zmieniającym się świecie przesyconym konsumpcjonizmem lektura książki daje czas na refleksje i pozwala odnaleźć, usystematyzować i nadać wagę wyzwaniom czasów. Sprawić, że pomysły programowe będą atrakcyjne dla młodych ludzi a naszym wychowankom dostarczymy praktyczną wiedzę i umiejętności, które są cenne w XXI wieku. Be Prepared.
- Zalecamy i prosimy byś w ramach próby założył i prowadził swój dziennik lektur, w którym będziesz notował cytaty, przemyślenia na temat tego co czytasz, notatki z lektury, które uznasz za istotne. Pozwoli Ci to na bardziej uważne wczytanie się i przemyślenie tego, co czytasz, a jednocześnie będzie potem świetnym materiałem przydatnym przyszłości do przygotowywania własnych gawęd, artykułów, a kto wie – może i książek 😊

Mamy nadzieję, że powyższe uwagi i lista pomogą Ci dobrać odpowiednie dla Ciebie książki.

[Listę lektur proponowaną kandydatom na harcmistrzów znajdziesz tutaj \(dostępna tylko z maili w domenie @zhr.pl\).](#)

Miłej lektury!
Czuwaj!

Jarek Błoniarz

Obecnie członek Rady Naczelnej i Komisji Harcmistrzowskiej OHy ZHR, wcześniej na wielu różnych funkcjach. Wydawca książek harcerskich, do niedawna w NWH, obecnie w Fundacji Jakobstaf!, szef projektu www.ArchiwumHarcerskie.pl. Prywatnie mąż Joanny i tata 6 dzieci. Pochodzi z Opola, gdzie dorastał życiowo i harcersko, a od ponad 20 lat Warszawiak.